

XXXVIIè Curset.

Jornades Internacionals sobre la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic

Patrimoni Sacre permanent innovació

Presentació

Des de fa trenta-sis anys, l'Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic (AADIPA) del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) organitza el Curset. Jornades Internacionals sobre la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic. Enguany, de l'11 al 14 de desembre, se'n celebra la XXXVIIa edició, amb el títol Patrimoni Sacre: permanent innovació. Es tracta d'una de les jornades d'estudi sobre patrimoni arquitectònic amb major trajectòria del país, que han assolit gran prestigi i projecció.

L'objectiu d'aquest Curset serà l'anàlisi en profunditat del nostre extens patrimoni sacre, entès aquest en un sentit ampli, tot posant de relleu que a tota Europa representa més del 70% del

patrimoni catalogat. Atenent al seu volum i rellevància, creiem convenient crear un fòrum de reflexió i debat que serveixi per a definir com és aquest Patrimoni, en quin estat de conservació es troba, a quines exigències legislatives està subjecte, com s'hi està intervenint, etc.

En especial, volem posar èmfasi en els treballs de manteniment, consolidació, restauració, millora, rehabilitació i transformació que s'hi han portat a terme al llarg dels darrers anys, sense oblidar, tampoc, les intervencions "ex novo". Per assolir aquests objectius, comptem amb l'aportació d'especialistes tant locals com internacionals, pertanyents als diferents àmbits professionals relacionats amb el tema.

Presentación

Desde hace treinta y seis años, la Agrupación de Arquitectos para la Defensa y la Intervención en el Patrimonio Arquitectónico (AADIPA) del Colegio de Arquitectos de Cataluña (COAC), organiza el Curset. Jornadas Internacionales sobre la Intervención en el Patrimonio Arquitectónico. Este año, del 11 al 14 de diciembre se celebra la XXXVIIa edición con el título Patrimonio Sacro: permanente innovación. Se trata de una de las jornadas de estudio sobre el patrimonio arquitectónico con mayor trayectoria del país y que han alcanzado un gran prestigio y proyección.

El objetivo de las jornadas será el análisis en profundidad de nuestro extenso patrimonio sacro, entendido éste en un sentido amplio, poniendo de relieve que en toda Europa representa más del 70% del patrimonio catalogado. Atendiendo a su volumen

y relevancia, creemos conveniente crear un foro de reflexión y debate que sirva para definir como es este Patrimonio, en qué estado de conservación se encuentra, a qué exigencias legislativas está sujeto, como se está interviniendo, etc.

En especial, queremos poner énfasis en los trabajos de mantenimiento, consolidación, restauración, mejora, rehabilitación y transformación que se han llevado a cabo durante los últimos años, sin olvidar, tampoco, las intervenciones "ex novo". Para alcanzar estos objetivos, contaremos con la aportación de especialistas tanto locales como internacionales, pertenecientes a los diferentes ámbitos profesionales relacionados con el tema.

Presentation

For thirty-six years, the Association of Architects for Protection and Intervention in Architectural Heritage (AADIPA) of the Association of Catalan Architects (COAC), has been organizing a Seminar on December. This year, from 11 to 14 December, the 37th edition will be held on Sacred Heritage: permanent innovation. This Seminar is one of the most renowned architectural heritage activities on Europe. It has achieved great prestige and projection.

The goal of this Seminar is to analyze our extensive Sacred Heritage, understood in a broad sense. It emphasizes religious buildings in Europe account for over 70 % of the overall catalogued assets.

In terms of volume and importance, we want to create a forum for reflection and debate. It can serve to define this heritage, its condition, law requirements and other questions related. In particular, we emphasize on the maintenance, consolidation, restoration, improvement, rehabilitation and transformation that have taken place in recent years, not forgetting, either, "ex novo" interventions. To achieve these goals, we will have the contribution of local and international experts, professionals belonging to different fields related to the subject.

Barcelona
11-14 de desembre de 2014

Equip organitzador

Director

Ricardo Gómez Val, Dr. Arquitecte

Coordinador

Javier Muriel Santurino, Arquitecte Tècnic

Col·laboradors

Lorena Duque González, Arquitecta
Bartomeu Jané Areny, Arquitecte
Bianca Lázaro Montañés, Arquitecta Tècnica
Marc Piqué i Gascón, Arquitecte
Jaume Serra i Malla, Arquitecte

Representants de l'AADIPA

Mireia Barnadas i Ribas (Secretària Tècnica)
Marta Urbiola Domènech (Tresorera)

Organitzen

Amb el suport de

Col·laboren

Dijous, 11 de desembre de 2014

Matí

09'30-11'30 h Visita a la Basílica de Santa Maria del Mar
11'30-13'30 h Visita a la Basílica de Sant Just i Pastor

Tarda

Sala d'actes del COAC, Pl. Nova, 5

16'00-16'30 h Acreditacions

16'30-17'00 h **Benvinguda**
Lluís-Xavier Comeron i Graupera,
Degà del COAC
Antoni Vilanova Omedas,
President de l'AADIPA
Ricardo Gómez Val,
Director del XXXVIIè Curset.

17'00-18'00 h **Conferència magistral inaugural (*)**
“Sacred Architecture”
Mario Botta, Architect

18'00-18'30 h Pausa cafè

18'30-21'00 h Comunicacions científiques (*)
Autors varis

Divendres, 12 de desembre de 2014

Sala d'actes del COAC, Pl. Nova, 5

Matí

Patrimoni Sacre: permanent innovació

09'30-10'00 h Definición y organización del espacio sacro
Concepció Peig Ginabreda, Dra. Especialista
en Cultura Arquitectónica

10'00-10'30 h La gestió del patrimoni eclesiàstic
Gustavo García Gabarró, Dr. Arquitecte Cap
de Béns Immobles del Bisbat de Terrassa

10'30-11'00 h Arquitectura religiosa contemporània i nova
evangelització
Eloi Aran Sala, Arquitecte

11'00-11'30 h La construcció de la Sagrada Família avui
Jordi Faulí i Oller, Arquitecte director d'obra
de la Sagrada Família

11'30-12'00h Pausa cafè

12'00-12'30 h Patrimoni Sacre al marc urbà
Jordi Segura Torres, Arquitecte Cap de la
Secció de Conservació i Millora del Patrimoni

12'30-13'00 h El pla director de la catedral de Sant Feliu
de Llobregat
Xavier Guitart i Tarrés i Núria Oms i Ederra,
Arquitectes

13'00-13'30 h Los Planes Nacionales de Catedrales y de
Abadías, Monasterios y Conventos
Carlos Jiménez Cuenca, Jefe del Área de
Intervenciones en Bienes Culturales del
Instituto de Patrimonio Cultural de España

13'30-14'00 h Notes de criteris per la intervenció al
Patrimoni Sacre. Sancta Maria Dertosae
(1994-2014)
Josep Lluís i Ginovart, Dr. Arquitecte

14'00-14'30 h Taula Rodona

Tarda

Intervencions en el Patrimoni Sacre

16'00-16'30 h Basílica dels sants màrtirs just i pastor de
Barcelona. Posar en valor vint segles
d'història
Joan Figuerola Mestre, Joan C. Gavalrà
Bordes i Jordi J. Romera Cid, Arquitectes

16'30-17'00 h Estrategias de intervención
Enrique Sobejano, de Nieto Sobejano
Arquitectos

17'00-17'30 h La parroquia del Iesu en San Sebastián
José Rafael Moneo Vallés, Dr. Arquitecto

17'30-18'00 h Criteris de conservació restauració
del elements decoratius que formen part del
patrimoni arquitectònic. Un debat necessari
Àngels Solé Gili, Directora del Centre de
Restauració de Béns Mobles de Catalunya

18'00-18'30 h Pausa cafè

18'30-19'00 h Restauració del cimbori de la Catedral
de Barcelona
Mercé Zazurca i Codolà i Josep Fuses i
Comalada, Arquitectes

19'00-19'30 h L'església de Santa Maria de Matadars.
Memòries i oblits
Joan Closa Pujabet, Cap del Servei del
Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació
de Barcelona

19'30-20'00 h Sant Climent de Taüll # 1123. Noves
estratègies de restitució i divulgació del
patrimoni a la Vall de Boí
Elsa Ibar i Torras, subdirectora del Servei
de Patrimoni Arquitectònic, **Eva Tarrida i**
Sugranyes, Arquitecta i **Eduard Riu-Barrera,**
Arqueòleg i Historiador

20'00-20'30 h Rehabilitación en la Iglesia y convento de los
Carmelitas Descalzos de Écija
Luis Cosano López-Fando, Arquitecto

20'30-20'45 h Taula rodona

21'30 h **Sopar-refrigeri oficial** a l'església de Santa
Madrona, Carrer de Tapioles, 10

Dissabte, 13 de desembre de 2014

Sala d'actes del COAC, Pl. Nova, 5

Matí

La construcció de nous espais sacres. ***Experiències internacionals (*)***

09'30-10'00 h Recuperar la memoria. Tres
intervenciones: Berlín, Viena, El Cairo
Antoni Vilanova Omedas, Arquitecto

10'00-10'30 h Los espacios sacros contemporáneos en la
diócesis de Mondoñedo-Ferrol
Silvia Blanco Agüeira, Dr. Arquitecta

10'30-11'00 h Small scale interventions in historic local
churches in Great Britain
Marc Piqué i Gascón, Arquitecto

11'00-11'30 h Tres actuaciones permanentes y una efímera
Ignacio Vicens y Hualde, Arquitecto

11'30-12'00 h Pausa cafè

12'00-12'30 h Cristianismo flexible, entre la vida de la
comunidad y los espacios sacros
Mario Tancredi, Tobias Klodwig y Iole Parisi,
Arquitectos

12'30-13'00 h Pasado y Presente de St Patrick's Soho
Square
Javier Castañón, Arquitecto

13'00-13'30 h Christian heritage in the Middle East:
understanding the context
Marc Antoine Bou Nassif, Architect

13'30-14'00 h A Review of Interventions at St Andrew's
Cathedral, Rosslyn Chapel and St Teresa's
Church
Brian A. Park, Architect

14'00-14'30 h Taula rodona

Tarda

Altres intervencions en el Patrimoni ***Sacre i canvis d'ús***

16'00-16'30 h El patrimoni sacre municipal de la ciutat de
Barcelona, la seva conservació
Alícia Calmell Ibàñez, Arquitecta Tècnica i
Xavier Pigrau Santeugini, Arquitecte

16'30-17'00 h El convento de Sant Feliu de Guíxols
Albert Pla i Gispert, Arquitecto

17'00-17'30 h La recuperación del Monasterio de El Paular
Eduardo Barceló de Torres, Arquitecto

17'30-18'00 h Pausa cafè

18'00-18'30 h Restauración del Monasterio de San Pedro
Regalado en Burgos
Eduardo Delgado Orusco, Dr. Arquitecto

18'30-19'00 h Visita oberta al Monestir de Sous. Una
estrella en el parc de l'Alta Garrotxa
Lluís Bayona i Prats, Arquitecte

19'00-19'30 h Constantes en la restauración del patrimonio
sacro medieval. El caso de Navarra
Leopoldo Gil Cornet, Arquitecto

19'30-20'00 h Taula rodona

20'00-20'30 h Conclusions

20'30-21'00 h Clausura
Jordi Ludevid i Anglada, President del CSCAE

Diumenge, 14 de desembre de 2014

Visita a Vic i cloenda de les jornades

09'00-10'00 h Sortida de Barcelona a Vic
10'00-11'30 h Recepció oficial i visita a l'Orfeó, antiga
església dels Trinitaris. **Mercè Berengué,**
de Roldán-Berengué arquitectes

11'30-12'30 h Visita al campanar de la Pietat.
Jordi Comas i Anna Pont, arquitectes.

12'30-14'00 h Visita a la Catedral de Sant Pere.

Rafael Vila, arquitecte
14'00-16'30 h Dinar a Vic i tornada a Barcelona

Situació i informació

Lloc del Curset
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Plaça Nova, 5
08002 Barcelona

Informació i secretària administrativa
Marta Marín Segura
Departament d'Agrupacions del COAC
Plaça Nova 5, 6a planta - 08002 Barcelona
Tel. (+34) 93 306 78 28 - agrupacions@coac.net

Podeu anar al web del Curset des d'aquest [enllaç](#)

Varis

Durada:
25 hores lectives + 8 hores de visites

Número de places:
200

Idiomes:
català, castellà i anglès.
(*) Traducció simultània.

Inscripcions

Membres de l'AADIPA: 120 €
Arquitectes col·legiats COAC i simpatitzants: 160 €
Estudiants i Precol·legiats COAC: 70 €
Altres: 210 €

Inscripció: fins el 10/12/2014 en el següent [enllaç](#)

El preu inclou la visita de dijous 11 de desembre al matí, a la que us podeu inscriure gratuïtament a través d'aquest [enllaç](#)

El preu no inclou el cost de la visita del diumenge 14 de desembre a Vic, que són 30 €; podeu formalitzar la pertinent inscripció seguint aquest altre [enllaç](#)

